

Секція 4. Актуальні проблеми урбаністики

підвищенню рівня стратегічного управління, якості розробки та реалізації цільових програм, ефективній реалізації процесів децентралізації та впровадження системи бюджетування, орієнтованої на результат.

Список літературних джерел

1. Авцинова А., Меньшикова В. Форсайт как ключевая технология согласования групп интересов «стейкхолдеров» развития муниципальных образований в современной России // Социально-экономические явления и процессы. – 2012. – №12(046). – С.30-35.
2. Калюжнова Н., Третьяк В. Формирование форсайта в Иркутском регионе // Наука. Инновации. Образование. Форсайт: основы и практика применения. – 2008. – Вып. 5. – С.219-245.

Кушнірецька О.В., к.е.н., с.н.с.

ДУ «Інститут регіональних досліджень
ім. М. І. Долишнього НАН України»

ПРОБЛЕМИ ТА РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

Потужним рушієм локального розвитку, інструментом подолання депресивності окремих регіонів та посилення їх конкурентоздатності, дієвим механізмом реалізації інноваційних підходів в організації інноваційного промислового виробництва є розвиток індустріальних парків. Основним документом, що регулює умови створення та функціонування індустріальних парків в Україні є Закон України «Про індустріальні парки». Вітчизняне законодавство також визначає систему державної підтримки для стимулювання розвитку індустріальних парків, що включає: звільнення ініціаторів створення (суб'єкти господарювання та керуючі компанії) у разі будівництва об'єктів у межах індустріального парку від пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту; надання керуючим компаніям та ініціаторам створення - суб'єктам господарювання за рахунок коштів Державного бюджету безвідсоткових кредитів, цільового фінансування на безповоротній основі для облаштування індустріальних парків; звільнення керуючих компаній та учасників індустріального парку від сплати ввізного мита у разі ввезення устаткування, обладнання та комплектуючих до них, якщо такі не виробляються в Україні та не входять в групу підакцизних товарів, але будуть використані для облаштування індустріального парку та здійснення господарської діяльності у його межах.

За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України станом на 23.01. 2017 року до Реєстру індустріальних (промислових) парків внесено 17 індустріальних парків. Однак більшість існуючих проектних пропозицій та розроблених концепцій індустріальних парків є нереалізованими, а розвиток мережі індустріальних парків є більш декларативним, а не ефективним інструментом впливу на соціально-економічний розвиток регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності. Основною проблемою гальмування розвитку індустріальних парків є відсутність дієвих інституційних стимулів, брак політичної волі, загалом несприятливі умови підприємницької діяльності; амбівалентність фінансового стимулювання розвитку індустріальних парків з боку державного та місцевих бюджетів; нерегульованість податкових та митних преференцій для суб'єктів господарювання в межах індустріального парку; обмеженість інфраструктурного забезпечення розвитку індустріальних парків, пов'язана із складністю доступу до мереж електро-, газо- та

водопостачання; неврегульованість земельних питань, пов'язана із складністю виділення земель державної чи комунальної власності для індустріального парку, стягнення орендної плати за земельні ділянки, зміни цільового призначення тощо.

Новим поштовхом до розвитку інституційного забезпечення індустріальних парків в Україні стало прийняття у першому читанні законопроектів №№2554а-д та 2555а-д (про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустріальні парки). Зокрема, законопроекти запроваджують податкові та митні інвестиційні стимули для нових виробництв в Україні через механізм індустріальних парків та передбачають мінімальний перелік преференцій, необхідних для забезпечення інноваційного розвитку вітчизняного виробництва. Законопроектом пропонується внести наступні зміни до Податкового кодексу України, зокрема: визначити виключний перелік критеріїв до учасників індустріальних парків, що мають право на застосування стимулюючих особливостей оподаткування (мінімальна кількість робочих місць, види діяльності, середня заробітна плата по підприємству); встановити терміном на 10 років особливості оподаткування податком на прибуток учасників індустріальних парків (перші п'ять років за 0% ставкою, наступні п'ять років за ставкою вдвічі меншою за базову; надати можливість розстрочення строком на 5 років сум податку на додану вартість щодо операцій з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів резидентами індустріальних парків, якщо такі товари використовуються ними для облаштування таких індустріальних парків або для здійснення господарської діяльності у їх межах; передбачити можливість органів місцевого самоврядування встановлювати пільги та знижені ставки зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, земельного податку за земельні ділянки та орендної плати за користування земельною ділянкою державної чи комунальної власності, на якій створено індустріальний парк, для резидентів індустріальних парків.

Очевидно, вищенаведені законодавчі ініціативи можна вважати певним інституційним проривом щодо розвитку індустріальних парків в Україні. Однак, в існуючих фінансово-економічних та геополітичних реаліях розвитку національної економічної системи, дієвість даних інституційних ініціатив ставиться під сумнів, та може розглядається в якості створення схем нових податкових «гаваней», дискримінаційних інструментів, що штучно деформують конкуренцію.

У даному контексті викликають сумніви критерії, що пропонуються у законопроектах №№2554а-д та 2555а-д для надання податкових та митних інвестиційних пільг учасникам, ініціаторам та керуючим компаніям через механізм індустріальних парків. Відповідно, до п. б 38.1.1. встановлюється розмір нарахованої за попередній місяць заробітної плати (доходу) штатним працівникам, які перебувають з учасником індустріального парку у трудових відносинах та безпосередньо задіяні у здійсненні господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій у межах індустріального парку, який має бути не меншим трьох розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року; а також (пункт «в»)- середньооблікова кількість штатних працівників, які безпосередньо задіяні у здійсненні господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій, що за попередній місяць має становити не менш як 30 працівників. Дані критерії істотно деформують інноваційне бачення розвитку індустріальних парків, оскільки під даний критерій розміру чисельності працівників підпадає більшість середніх підприємств, незалежно від обсягів інвестованих у розвиток індустріальних парків коштів.

Серед пріоритетних сфер діяльності індустріальних парків, які можуть претендувати на пільговий режим оподаткування, визначена серед науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій також і переробна промисловість. Однак, за даного підходу, істотні податково-митні переваги можуть отримати переробні підприємства у межах індустріального парку, в той час, як інші суб'єкти господарювання, які здійснюють аналогічну діяльність поза межами індустріального парку у надто широкому спектрі національної переробної галузі, будуть позбавлені даних привілеїв. Такий механізм створює штучні преференції та створює додаткові механізми недобросовісної конкуренції у ключовій галузі країни.

Серед критеріїв податково-митного стимулювання не визначені ключові позиції, що реально сприяють інноваційному розвитку регіонів, підвищують їх конкурентні позиції та долучаються до створення нових імпульсів економічного зростання на пріоритетних територіях інвестування. Зокрема, інституційно не запроваджуються мінімальні порогові значення щодо обсягу інвестицій та створення визначеної кількості робочих місць; не прописується чіткий механізм щодо пільгового режиму оподаткування у відповідності до рівня соціально-економічного розвитку території інвестування та пов'язаною із цим доцільністю запровадження знижених ставок оподаткування; відсутні вимоги щодо мінімального обсягу експортно орієнтованої продукції у загальному об'ємі виробленої продукції в межах індустріального парку, що реально стимулює до підвищення конкурентоздатності та інноваційності вітчизняного виробництва.

Отже, використання потенціалу розвитку індустріальних парків, як перспективної просторової форми організації ділової активної, що сприяє зростанню фінансово-економічної самодостатності територіальних громад, вимагає здійснення ряду законодавчих та інституційних кроків щодо: налагодження механізму державно-приватного партнерства та залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів для розбудови індустріальних парків; чіткого визначення критеріїв пріоритетності інвестування територій у відповідності до рівня їх соціально-економічного розвитку; розвитку системи фахового навчання та вдосконалення професійних навичок працівників органів місцевого самоврядування у сфері управління інвестиційною діяльністю для їх активнішого включення у процеси отримання донорського фінансування; ширшого запровадження неподаткових стимулів розвитку індустріальних парків; законодавчого врегулювання земельних питань, пов'язаних із виділенням земель державної чи комунальної власності для індустріального парку, зміни цільового призначення; розробки комплексу організаційно-економічних заходів міжмуніципального діалогу щодо використання потенціалу індустріальних парків як інструменту збалансованого розвитку громад та раціонального використання локальних економічних ресурсів.

Мельникова М.В., д.е.н., доцент, пр.н.с.
Інститут економіко-правових досліджень
НАН України, м Київ, Україна

ЩОДО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ В ПРОЕКТАХ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙ

Задекларована Афінською хартією у 1933 р. необхідність забезпечення міському жителю сприятливого середовища, яке дозволяє жити, працювати, відпочивати та пересуватися, до теперішнього часу визначає цілі і завдання політики в сфері просторового розвитку високо урбанізованих територій (великих міст, агломерацій та мегаполісів).